

APLICAREA LEGISLAȚIEI, ÎN MATERIA PROTECȚIEI DATELOR CU CARACTER PERSONAL, DE CĂTRE PRACTICIENII ÎN INSOLVENȚĂ¹

Prof. univ. dr. Augustin FUEREA

Abstract

An important role in the application of the legislation specific to the personal data protection field belongs to the data protection officer. Insolvency practitioners have a number of responsibilities in this area, related to the efforts made in this field within the National Union of Insolvency Practitioners and the National Institute for the Training of Insolvency Practitioners to develop tools that are more than necessary to prevent breaches of the law - which happen often, and already legally affect the rights and obligations altogether.

Keywords: *personal data protection, legal basis, insolvency practitioners, DPO, GDPR, exceptions.*

1. Clarificări conceptuale, și nu numai

Prima clarificare necesară este aceea care privește chiar formularea din titlul articolului, și anume cea referitoare la „aplicarea legislației, în materia protecției datelor cu caracter personal”. De ce o astfel de abordare, în condițiile în care de ceva vreme ne este dat să auzim expresii de genul „GDPR”-ul, „Regulamentul GPD”, „DPO”-ul ș.a.? Faptul că am optat pentru conceptul de „legislație”, în general, este întemeiat pe realitatea potrivit căreia în domeniul protecției datelor cu caracter personal există reglementări pe care le întâlnim la 3 niveluri², adică: internațional (Organizația Națiunilor Unite), european (Uniunea Europeană și Consiliul European) și național (al României și al statelor membre ori nemembre ale Uniunii Europene).

---

¹ Materialul a fost susținut în cadrul Conferinței Filialei București a UNPIR – „20 de ani de profesionalism în profesie”, 22-23 februarie 2020.

² În conținutul articolului vom analiza, succint, reglementările în cauză.

Cea de-a doua lămurire utilă se referă la plasarea, în timp și, de ce nu, în spațiu, a apariției unor astfel de reglementări. De ce din anul 2018 asistăm, inclusiv din partea practicienilor în insolvență, la preocupări din ce în ce mai intense privind protecția datelor cu caracter personal? Când au apărut astfel de reglementări și la ce nivel? La o analiză atentă constatăm că acestea au apărut la nivel internațional în Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), respectiv în Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (1950).

Un accent aparte s-a pus, în materie, după anul 1990, la nivel european, dar nu numai, date fiind evoluțiile tehnico-științifice înregistrate și, bineînțeles, în mod corelativ, astfel de evoluții aducând după ele însele atât consecințe pozitive, cât și consecințe negative. Între numeroasele consecințe pozitive, comunicarea deține un prim rang, iar între cele negative, tot în mod corelativ, se situează faptul că o astfel de comunicare atrage, uneori, în mod inevitabil, voit ori nu, transmiterea unor informații referitoare la persoanele fizice sau juridice³ care ar trebui protejate, în sensul punerii lor la adăpost de către cei care vor să le folosească, ilegal, împotriva „persoanelor vizate” (după cum le denumește legislația domeniului).

De ce din anul 2018 este stimulată această preocupare ca să nu-i spunem frenezie privind protecția datelor cu caracter personal? Este simplu, dar și complicat în egală măsură. Totul gravitează în jurul unor concepte care au o evidentă relevanță juridică din perspectiva efectelor pe care le generează. De foarte multe ori auzim vorbindu-se sau vedem scris, în mod aparent convingător, faptul că în anul 2018, la 25 mai „a intrat în vigoare Regulamentul⁴” care constituie principalul sediu de drept derivat al materiei în cadrul Uniunii Europene. Parcurgând, cu atenție, Regulamentul (art. 99) constatăm că acesta a intrat în vigoare doi ani mai devreme, adică la data de 25 mai 2016, iar de la data de 25 mai 2018 „se aplică” de către statele membre. Din punctul de vedere al drepturilor, dar și al obligațiilor pe care le conține Regulamentul, în beneficiul sau în sarcina destinatarilor cărora li se adresează, lucrurile stau diferit când vorbim despre „intrarea în vigoare” și „aplicarea” acestuia, din perspectiva dreptului internațional, a dreptului Uniunii Europene și a celui intern.

Nu puține sunt frământările referitoare la motivele care au determinat apariția, în această etapă, a Regulamentului (intrarea în vigoare și aplicarea), respectiv la faptul dacă la nivelul Uniunii Europene a mai existat o astfel de reglementare, de

---

³ Ne vom referi numai la persoanele fizice ale căror date trebuie protejate atât de către persoanele fizice, cât și de către persoanele juridice.

⁴ Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), publicat în JO L119, 4.5.2016. Pentru detalii, a se vedea, **Augustin Fuerea**, *Aplicarea Regulamentului privind protecția datelor*, Revista Dreptul, nr. 7/2018, pag. 100-116.

tipul dreptului derivat, iar preocupările sunt în continuă dezvoltare. Acest lucru se întâmplă pentru că, „între materiile aflate în perpetuă evoluție, protecția datelor personale ocupă un loc privilegiat și sigur”⁵.

Astfel, constatăm că o reglementare, tot de tipul actelor juridice ale Uniunii Europene (de drept derivat), a apărut, încă din anul 1995⁶, dar este vorba despre o directivă. Aceasta, însă, prin natura sa, este obligatorie numai în ceea ce privește scopul final și nu pentru toți⁷. În puține cuvinte, directiva este mai flexibilă decât regulamentul, ca izvor de drept derivat al UE, din punctul de vedere al destinatarilor (state membre ori particulari), dar, în special, al drepturilor și obligațiilor pe care le guvernează. Regulamentul, potrivit art. 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), dar și doctrinei ori jurisprudenței, este lipsit de această flexibilitate, neputând fi transpus, așa cum se întâmplă în cazul directivei, ci se aplică direct, imediat și prioritar⁸ dacă îl raportăm la legislația internă a oricărui stat membru al UE, nu numai a României. Prin urmare, regulamentul este obligatoriu în toate elementele sale, atât din punctul de vedere al obiectivelor propuse, al mijloacelor întrebuintate, cât și al destinatarilor (inclusiv, persoane fizice și juridice). De ce a intervenit această modificare legislativă la nivelul UE tocmai acum (2016/2018)? Întrebarea este legitimă și răspunsul este mai mult decât necesar. Din perspectiva practicienilor în insolvență, alăturăm în răspunsul nostru, cu forță de argument, o altă modificare care a intervenit aproape simultan, după parcurgerea unei etape destul de îndelungate. Este vorba despre modificarea Regulamentului (CE) nr. 1346/2000⁹ prin adoptarea Regulamentului (UE) 2015/848¹⁰. Cele două regulamente amintite (2016/679 și 2015/848) au intervenit, sub aspectul necesității adoptării, după intrarea în vigoare și aplicarea Tratatului de la Lisabona¹¹, ca izvor primar de drept al UE, dar și a Cartei Drepturilor

⁵ Călina Jugastru, *Proceduri și autorități în noul drept european al protecției datelor cu caracter personal (I)*, Revista Universul Juridic, nr. 6/2017, pag. 112.

⁶ Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în JO L281, 23.11.1995, abrogată prin Regulamentul (UE) 2016/679.

⁷ Referitor la caracteristicile directivei, a se vedea: Mihaela Augustina Dumitrașcu *Dreptul Uniunii Europene și specificitatea acestuia*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2015, pag. 158-160; Augustina Dumitrașcu, Roxana-Mariana Popescu, *Dreptul Uniunii Europene. Sinteze și aplicații*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2015, pag. 125.

⁸ În acest sens, a se vedea Paul Craig, Grainne de Burca, *Dreptul Uniunii Europene. Comentarii, jurisprudență și doctrină*, ediția a VI-a, editura Hamangiu, București, pag. 118-119.

⁹ Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență, publicat în JO L160, 30.6.2000.

¹⁰ Regulamentul (UE) 2015/848 privind procedurile de insolvență (reformare), publicat în JO L 141, 5.6.2015.

¹¹ 1 decembrie 2009. La art. 47 din Tratatul privind Uniunea Europeană se prevede faptul că „Uniunea are personalitate juridică”.

fundamentale a UE. Ambele conțin obligații în materie de protecție a datelor cu caracter personal, pentru statele membre. Actul juridic¹² de natură să asigure o conduită unitară a statelor membre ale UE este regulamentul. De ce este necesară o astfel de conduită uniformă? Pentru că, după momentul Lisabona, prin art. 47 TUE, Uniunea Europeană dobândește, pentru prima oară, personalitate juridică, devenind subiect de drept internațional de sine stătător (nu intrăm în amănunte asupra tipului: statal ori al organizațiilor internaționale) părăsind statutul de entitate *sui generis*. În mod conexe, un astfel de statut presupune drepturi și obligații noi, asumate atât în plan intern, cât și în plan internațional. Edificatoare pentru planul intern sunt modificările apărute în domeniul analizat (protecția datelor cu caracter personal), în sensul trecerii de la directivă la regulament, iar în plan internațional sunt relevante prevederile art. 21 alin.(2) lit. h) TUE, potrivit cărora „(2) Uniunea definește și desfășoară politici comune și acțiuni și acționează pentru asigurarea unui nivel înalt de cooperare în toate domeniile relațiilor internaționale, în scopul: (...) h) promovării unui sistem internațional bazat pe o cooperare multilaterală mai puternică și pe o bună guvernare globală¹³”.

Numeroase sunt problemele care necesită lămuriri, dar cea pe care o vom evidenția, în continuare, se ridică deasupra tuturor, tocmai pentru a preveni unele posibile abuzuri, indiferent de locul pe care ne-am plasa pentru a le analiza. Un astfel de caracter preventiv este asigurat, în întreaga aplicare a „legislației” specifice materiei de conceptul de „echilibru” care trebuie permanent urmărit în integralitatea conduitei practicienilor în insolvență, dar și a partenerilor profesionali, atunci când este vorba despre protecția datelor cu caracter personal. Echilibrul avut în vedere este pus în evidență chiar de formularea denumirii Regulamentului, denumire care conține atât necesitatea „protecției datelor persoanelor fizice” (nu și juridice), cât și (partea mai puțin cunoscută) a „asigurării liberei circulații a acestor date”, astfel încât, așa cum rezultă din Preambul¹⁴ să nu se ajungă la blocarea pieței

---

¹² Potrivit art. 288 TFUE, actele juridice ale Uniunii Europene sunt următoarele: regulamentul, directiva, decizia, recomandarea și avizul.

¹³ Sublinierea noastră.

¹⁴ Considerentul 13: „În vederea asigurării unui nivel uniform de protecție pentru persoanele fizice în întreaga Uniune și a preîntâmpinării discrepanțelor care împiedică libera circulație a datelor în cadrul pieței interne, este necesar un regulament în scopul de a furniza securitate juridică și transparență pentru operatorii economici, inclusiv microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii, precum și de a oferi persoanelor fizice în toate statele membre același nivel de drepturi, obligații și responsabilități opozabile din punct de vedere juridic pentru operatori și persoanele împuternicite de aceștia, pentru a se asigura o monitorizare coerentă a prelucrării datelor cu caracter personal, sancțiuni echivalente în toate statele membre, precum și cooperarea eficace a autorităților de supraveghere ale diferitelor state membre. Pentru buna funcționare a pieței interne este necesar ca libera circulație a datelor cu caracter personal în cadrul Uniunii să nu fie restricționată sau interzisă din motive legate de protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal”.

interne a UE. Prin urmare, asistăm, deopotrivă, la existența unor reguli în materie, dar și a mai multor excepții de la aplicarea acestora¹⁵.

2. Temeiul legal intern al aplicării, cu prioritate, a dreptului internațional și a dreptului Uniunii Europene

În primul rând avem în vedere Constituția României, republicată care, la art. 20 alin. (2) prevede faptul că, „dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, *au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile*¹⁶” (de ex.: Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale). Pentru o corectă și completă aplicare a acestei prevederi constituționale, trebuie să avem în vedere, în egală măsură, dispozițiile înscrise la art. 148 alin. (2) și (4)¹⁷ din Legea fundamentală, și anume: „ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, *au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare*¹⁸” (de ex.: Regulamentul (UE) 2016/679); „Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile” anterior menționate.

Totodată, Codul civil conține, la art. 4 alin. (2) și art. 5, prevederi incidente materiei, după cum urmează: „dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și prezentul cod, *au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile*”, respectiv „în materiile reglementate de prezentul cod, *normele dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul părților*”.

În același sens, Codul de procedură civilă reglementează problema aplicării prioritare a normelor internaționale, în general, și a celor unionale, în special, astfel: „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile

---

¹⁵ Exemplu: Directiva (UE) 2016/680 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului, publicată în JO L119, 4.5.2016; Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, publicat în JO L351, 20.12.2012 ș.a.

¹⁶ Sublinierea noastră.

¹⁷ Pentru un comentariu al art. 148, a se vedea Roxana-Mariana Popescu, *Aspecte constituționale ale integrării României în Uniunea Europeană*, Revista Dreptul, nr. 3/2017, pag. 131-140.

¹⁸ *Idem*.

fundamentale ale omului, la care România este parte, și prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile¹⁹ și „în materiile reglementate de prezentul cod, normele obligatorii ale dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau de statutul părților”²⁰;

Cu privire specială pentru profesia de practician în insolvență, în sensul menționat, reglementări distincte conține Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență²¹ care completează sediul materiei, prin prevederile potrivit cărora: „în măsura în care există neconcordanță între dispozițiile prezentului titlu²² și obligațiile României izvorând din tratate, convenții sau orice altă formă de acord internațional, bi- sau multilateral, la care România este parte, prevederile tratatului, ale convenției sau ale acordului internațional se vor aplica cu prioritate”²³.

Este necesară cunoașterea și aplicarea acestei legislații și a ordinii de prioritate atât în raporturile cu terții, cât și în cele care se stabilesc cu angajații proprii, tocmai pentru a preveni abuzurile la care s-ar putea ajunge din partea tuturor părților aflate în astfel de raporturi.

3. Privire specială asupra excepțiilor de la aplicarea Regulamentului (UE) 2016/679

Acestea trebuie analizate, în ansamblul lor, îndeosebi, din punctul de vedere al domeniilor material, respectiv teritorial, de aplicare a prevederilor Regulamentului. Din prima perspectivă, a domeniului material de aplicare, la art. 2 alin. (1) regula este cea potrivit căreia Regulamentul se aplică „prelucrării datelor cu caracter personal, efectuată total sau parțial prin mijloace automatizate, precum și prelucrării prin alte mijloace decât cele automatizate a datelor cu caracter personal care fac parte dintr-un sistem de evidență a datelor sau care sunt destinate să facă parte dintr-un sistem de evidență a datelor”.

Excepțiile, din aceeași perspectivă, sunt reglementate de alin. (2) al aceluiași articol din Regulament, în sensul că nu se aplică prelucrării datelor cu caracter personal: „a) în cadrul unei activități care nu intră sub incidența dreptului Uniunii; (b) de către statele membre atunci când desfășoară activități care intră sub incidența capitolului 2 al titlului V²⁴ din Tratatul UE; (c) de către o persoană fizică în cadrul unei activități exclusiv personale sau domestice; (d) de către autoritățile

¹⁹ Art. 3 alin. (2).

²⁰ Art. 4.

²¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466/2014.

²² Titlul III – Insolvența transfrontalieră.

²³ Art. 275.

²⁴ Dispoziții speciale privind politica externă și de securitate comună.

competente în scopul prevenirii, investigării, depistării sau urmăririi penale a infracțiunilor, sau al executării sancțiunilor penale, inclusiv al protejării împotriva amenințărilor la adresa siguranței publice și al prevenirii acestora”. Tot sub incidența excepțiilor, intră și prevederile alin. (3)²⁵ și (4)²⁶.

Un interes aparte, pentru practicienii în insolvență, îl reprezintă excepția reglementată la art. 2 alin. (2) lit. d). Întrebările care apar aici sunt: ce normă se aplică în această situație? Dacă Regulamentul nu-și găsește aplicarea, ce normă se aplică pentru a permite operatorului de date cu caracter personal, inclusiv practician în insolvență, să transmită unele informații către autoritățile care au competențe în materie? Răspunsul concret este acela potrivit căruia tot un act juridic al UE își găsește aplicarea, dar, de data aceasta, este vorba despre Directiva (UE) 2016/680²⁷.

Bineînțeles că putem vorbi și despre toate acele excepții având o consistență aparte și care își au drept temei aplicarea principiului legalității, potrivit art. 6²⁸ din Regulament.

---

²⁵ Alin. (3) „Pentru prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, se aplică Regulamentul (CE) nr. 45/2001. Regulamentul (CE) nr. 45/2001 și alte acte juridice ale Uniunii aplicabile unei prelucrări a datelor cu caracter personal se adaptează la principiile și normele din prezentul Regulament în conformitate cu art. 98”. Menționăm că acest Regulament a fost abrogat prin Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE, publicat în JO L295, 21.11.2018.

²⁶ Alin. (4) „Prezentul Regulament nu aduce atingere aplicării Directivei 2000/31/CE, în special normelor privind răspunderea furnizorilor de servicii intermediari, prevăzute la art. 12-15 din directiva menționată”.

²⁷ Directiva (UE) 2016/680 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI, publicată în JO L 119, 4.5.2016.

²⁸ „Legalitatea prelucrării: (1) Prelucrarea este legală numai dacă și în măsura în care se aplică cel puțin una dintre următoarele condiții: (a) persoana vizată și-a dat consimțământul pentru prelucrarea datelor sale cu caracter personal pentru unul sau mai multe scopuri specifice; (b) prelucrarea este necesară pentru executarea unui contract la care persoana vizată este parte sau pentru a face demersuri la cererea persoanei vizate înainte de încheierea unui contract; (c) prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului; (d) prelucrarea este necesară pentru a proteja interesele vitale ale persoanei vizate sau ale altei persoane fizice; (e) prelucrarea este necesară pentru îndeplinirea unei sarcini care servește unui interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este investit operatorul; (f) prelucrarea este necesară în scopul intereselor legitime urmărite de operator sau de o parte terță, cu excepția cazului în care prevalează interesele sau drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate, care necesită protejarea datelor cu caracter personal, în special atunci când persoana vizată este un copil. Litera (f) din primul paragraf nu se aplică în cazul prelucrării efectuate de autorități publice în îndeplinirea atribuțiilor lor. (2) Statele membre pot menține sau introduce dispoziții mai specifice de adaptare a aplicării normelor prezentului Regulament în ceea ce privește prelucrarea în vederea respectării alineatului (1) literele (c)

Cea de-a doua perspectivă a excepțiilor care pot fi invocate se referă la domeniul teritorial de aplicare a Regulamentului. Potrivit art. 3 alin. (1), acesta „se aplică prelucrării datelor cu caracter personal în cadrul activităților unui sediu al unui operator sau al unei persoane împuternicite de operator pe teritoriul Uniunii, indiferent dacă prelucrarea are loc sau nu pe teritoriul Uniunii”. Alin. (2) precizează, la lit. a) și b) faptul că Regulamentul „se aplică prelucrării datelor cu caracter personal ale unor persoane vizate care se află în Uniune de către un operator sau o persoană împuternicită de operator care nu este stabilit(ă) în Uniune, atunci când activitățile de prelucrare sunt legate de: (a) oferirea de bunuri sau servicii unor astfel de persoane vizate în Uniune, indiferent dacă se solicită sau nu efectuarea unei plăți de către persoana vizată; sau (b) monitorizarea comportamentului lor dacă acesta se manifestă în cadrul Uniunii”. La alin. (3) se arată că Regulamentul „se aplică prelucrării datelor cu caracter personal de către un operator care nu este stabilit în Uniune, ci într-un loc în care dreptul intern se aplică în temeiul dreptului internațional public”.

Per a contrario, în toate celelalte situații, pe cale de excepție, Regulamentul nu se aplică.

și (e) prin definirea unor cerințe specifice mai precise cu privire la prelucrare și a altor măsuri de asigurare a unei prelucrări legale și echitabile, inclusiv pentru alte situații concrete de prelucrare, astfel cum este prevăzut în capitolul IX. (3) Temeiul pentru prelucrarea menționată la alineatul (1) literele (c) și (e) trebuie să fie prevăzut în: (a) dreptul Uniunii; sau (b) dreptul intern care se aplică operatorului. Scopul prelucrării este stabilit pe baza respectivului temei juridic sau, în ceea ce privește prelucrarea menționată la alineatul (1) litera (e), este necesar pentru îndeplinirea unei sarcini efectuate în interes public sau în cadrul exercitării unei funcții publice atribuite operatorului. Respectivul temei juridic poate conține dispoziții specifice privind adaptarea aplicării normelor prezentului Regulament, printre altele: condițiile generale care reglementează legalitatea prelucrării de către operator; tipurile de date care fac obiectul prelucrării; persoanele vizate; entitățile cărora le pot fi divulgate datele și scopul pentru care respectivele date cu caracter personal pot fi divulgate; limitările legate de scop; perioadele de stocare; și operațiunile și procedurile de prelucrare, inclusiv măsurile de asigurare a unei prelucrări legale și echitabile cum sunt cele pentru alte situații concrete de prelucrare astfel cum sunt prevăzute în capitolul IX. Dreptul Uniunii sau dreptul intern urmărește un obiectiv de interes public și este proporțional cu obiectivul legitim urmărit. (4) În cazul în care prelucrarea în alt scop decât cel pentru care datele cu caracter personal au fost colectate nu se bazează pe consimțământul persoanei vizate sau pe dreptul Uniunii sau dreptul intern, care constituie o măsură necesară și proporțională într-o societate democratică pentru a proteja obiectivele menționate la articolul 23 alineatul (1), operatorul, pentru a stabili dacă prelucrarea în alt scop este compatibilă cu scopul pentru care datele cu caracter personal au fost colectate inițial, ia în considerare, printre altele: (a) orice legătură dintre scopurile în care datele cu caracter personal au fost colectate și scopurile prelucrării ulterioare preconizate; (b) contextul în care datele cu caracter personal au fost colectate, în special în ceea ce privește relația dintre persoanele vizate și operator; (c) natura datelor cu caracter personal, în special în cazul prelucrării unor categorii speciale de date cu caracter personal, în conformitate cu articolul 9, sau în cazul în care sunt prelucrate date cu caracter personal referitoare la condamnări penale și infracțiuni, în conformitate cu articolul 10; (d) posibilele consecințe asupra persoanelor vizate ale prelucrării ulterioare preconizate; (e) existența unor garanții adecvate, care pot include criptarea sau pseudonimizarea”.

4. Unele aspecte de ordin jurisprudențial

Edificatoare pentru materie, apreciem că este decizia Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit căreia, începând cu data de 1 iulie 2018, cauzele preliminare care implică persoane fizice vor fi anonimizate²⁹. Decizia CJUE a fost luată „în contextul în care (...) noul Regulament general privind protecția datelor [RGPD] a intrat în vigoare”³⁰ și se aplică „precedându-l pe cel care va fi în curând aplicabil instituțiilor UE”³¹. Scopul deciziei CJUE este acela de a consolida „protecția datelor persoanelor fizice în cadrul publicațiilor privitoare la cauzele preliminare”. Fiind vorba despre publicații, putem extinde o astfel de preocupare, chiar dacă la alt nivel, cel statal, pe care o cunoaște, în materie, Buletinul Procedurilor de Insolvență, dar nu numai, având relevanță, pentru profesia de practician în insolvență. Sunt preocupări care stau, inclusiv, sub semnul sancțiunilor³² aplicabile în caz de încălcare a legislației domeniului și care considerăm că sunt suficient de stimulative. Astfel de sancțiuni se aplică pentru a consolida răspunderea, respectiv responsabilitatea, celor care au acces la datele care au caracter personal (colectare, prelucrare, arhivare, transmitere ș.a.). Cele două concepte, „răspundere” și „responsabilitate”, se folosesc, „cel puțin în limba română, cu aceeași semnificație sau cu semnificații foarte apropiate, dar niciodată îndeajuns de precise”³³. Contextul este motivat de diversificarea, respectiv de „multiplicarea mijloacelor de căutare și de difuzare” a datelor cu caracter personal. În mod concret, Curtea a decis faptul că „pentru orice cauză preliminară introdusă începând cu 1 iulie 2018, [se vor înlocui] cu inițiale, în toate documentele sale publicate [numele] persoanelor fizice implicate în cauză”. De asemenea, potrivit aceleiași decizii, va fi înlăturată orice informație care ar fi de natură să permită identificarea (și, adăugăm noi, potrivit art. 4 pct. 1 din Regulament, identificabilitatea) persoanelor în cauză³⁴.

Deoarece și la nivelul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România asistăm la organizarea și desfășurarea unor examene, inclusiv de admitere în profesie, apreciem că este relevantă pentru materia analizată hotărârea CJUE pronunțată în cauza *Nowak*³⁵, potrivit căreia „răspunsurile scrise furnizate în

²⁹ Conform Comunicatului de presă nr. 96/18 (din 29 iunie 2018) al CJUE.

³⁰ *Idem*.

³¹ La acea dată aplicându-se Regulamentul (CE) nr. 45/2001 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date, publicat în JO L8, 12.1.2001, abrogat prin Regulamentul (UE) 2018/1725, *precitat*.

³² Regulamentul (UE) 2016/679, art. 84.

³³ Elena Emilia Ștefan, *Răspunderea juridică. Privire specială asupra răspunderii în dreptul administrativ*, Editura ProUniversitaria, București, 2013, pag. 13.

³⁴ Pentru detalii tehnice (inițiale ș.a.), a se vedea Comunicatul invocat.

³⁵ Hotărârea Curții din 20 decembrie 2017, *Peter Nowak c./ Data Protection Commissioner*, C-434/16, EU:C:2017:994.

cadrul unui examen profesional și eventualele observații ale examinatorului referitoare la aceste răspunsuri constituie date cu caracter personal ale candidatului la care are, în principiu, un drept de acces³⁶. Accesul candidatului la astfel de informații răspunde obiectivului urmărit de legislația UE care se referă la protecția dreptului la viața privată a persoanelor fizice privind prelucrarea datelor acestora, potrivit aceluiași comunicat. În anul 2017, nu se aplicau prevederile Regulamentului (UE) 2016/679, ci acelea ale Directivei 95/46³⁷, directivă potrivit căreia datele cu caracter personal reunesc „orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă”³⁸.

Pentru a releva rigoarea manifestată, dar și atenția care se acordă prelucrării datelor cu caracter personal ale persoanelor fizice, la nivelul UE, aducem în analiză, inclusiv, hotărârea CJUE pronunțată în cauza C-25/17³⁹, potrivit căreia „o comunitate religioasă, (...), este operator⁴⁰, împreună cu membrii săi predicatori, în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal colectate în cadrul unei activități de predicare din casă în casă”⁴¹ și, pe cale de consecință, o astfel de activitate trebuie să respecte legislația UE cu privire la protecția datelor cu caracter personal. Aceste date se referă, potrivit hotărârii CJUE, la numele și adresele persoanelor vizate, convingerile religioase ori la situația lor familială. Prin urmare, activitatea membrilor comunității în cauză nu intră sub incidența excepțiilor prevăzute de dreptul UE în materie”. Mai exact, instanța precizează că această activitate de predicare din casă în casă, prin colectarea mai multor date personale „nu este o activitate exclusiv personală sau domestică”⁴² cu privire la care dreptul UE nu s-ar aplica.

Tot la nivel european, dar de data aceasta în cadrul Consiliului Europei, se precizează că „simpla înregistrare a datelor referitoare la viața privată a unui individ constituie o ingerință în sensul art. 8 [din Convenția Europeană a

---

³⁶ Pct. 27 din hotărâre.

³⁷ Directiva 95/46/CE, *precitată*.

³⁸ Pct. 28 din hotărârea *Nowak*, *precitată*. În prezent, la art. 4 pct. 1 se precizează că „o persoană fizică identificabilă este o persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în special prin referire la un element de identificare, cum ar fi un nume, un număr de identificare, date de localizare, un identificator online, sau la unul sau mai multe elemente specifice, proprii identității sale fizice, fiziologice, genetice, psihice, economice, culturale sau sociale”.

³⁹ Hotărârea Curții din 10 iulie 2018, *Tietosuoja- ja valtuutettu*, C-25/17, EU:C:2018:551.

⁴⁰ Operator de date cu caracter personal este „persoana fizică sau juridică, autoritatea publică, agenția sau alt organism care, singur sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal; atunci când scopurile și mijloacele prelucrării sunt stabilite prin dreptul Uniunii sau dreptul intern, operatorul sau criteriile specifice pentru desemnarea acestuia pot fi prevăzute în dreptul Uniunii sau în dreptul intern” (potrivit art. 4 pct. 7 din Regulamentul (UE) 2016/679).

⁴¹ Potrivit pct. 75 din hotărârea pronunțată în cauza C-25/17, *precitată*.

⁴² *Ibidem*, pct. 42.

Drepturilor Omului]⁴³ care, între altele, garantează dreptul la respectarea vieții private și de familie a domiciliului și a corespondenței⁴⁴.

Sub cupola Consiliului European, prin Curtea Europeană a Drepturilor Omului, este interpretat același articol 8 cu privire la monitorizarea care ar putea fi dispusă și la nivelul practicienilor în insolvență, dar nu numai, a utilizării calculatorului de către angajați. În speță, este parte chiar țara noastră, în deja faimoasa cauză *Bărbulescu c./România*⁴⁵. Cauza „privește decizia unei societăți civile de a concedia un angajat – reclamantul – după monitorizarea comunicațiilor sale electronice și a conținutului acestora. Reclamantul a arătat faptul că decizia angajatorului său se întemeia pe o încălcare a vieții sale private și a corespondenței⁴⁶. Hotărârea dată de Marea Cameră (cu 11 voturi pentru și 1 împotriva) a fost în sensul că angajatorul a încălcat art. 8 din Convenție, iar „autoritățile române nu au protejat, în mod corespunzător, dreptul reclamantului la respectarea vieții private și a corespondenței”. Mai mult, instanțele române nu au reușit să constate dacă angajatorul și-a îndeplinit o obligație (pe care și Regulamentul o prevede la art. 13 și 14), și anume aceea de a fi informat reclamantul asupra acestei măsuri, anterior instituirii monitorizării.

În același sens, în aceeași materie este și hotărârea *Libert c./Franța*⁴⁷. Plângerea reclamantului a vizat încălcarea dreptului său la respectarea vieții private de către angajatorul său care a deschis fișiere aflate în partiția sa de pe hard-diskul calculatorului pe care lucra în interes de serviciu, intitulată „D:/date personale” în condițiile în care angajatul nu a fost invitat să asiste la operațiune. Dat fiind conținutul fișierelor deschise, în situația mai sus arătată, angajatul a fost demis. În temeiul art. 8 din Convenție, Curtea a comunicat cererea guvernului francez și a adresat întrebări părților.

Alte cauze care pot avea relevanță pentru profesie, la nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului, vizează: stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal în contextul sistemului de justiție penală⁴⁸, în contextul sănătății⁴⁹, în procedurile din

⁴³ Art. 8 prevede: „Dreptul la respectarea vieții private și de familie 1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. 2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora”.

⁴⁴ Press Unit, Fișă informativă – *Protecția datelor cu caracter personal*, https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Data_ROM.pdf, accesat la 18 ianuarie 2020.

⁴⁵ Hotărârea din 5 septembrie 2017, cererea 61496/08.

⁴⁶ https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Data_ROM.pdf, accesat la 16 ianuarie 2020.

⁴⁷ Hotărârea din 2 iulie 2018 (cererea 588/13).

⁴⁸ *Perry c./Regatul Unit* (hotărârea din 17 iulie 2003, cererea 63737/00); *S și Marper c./Regatul Unit* (hotărârea din 4 decembrie 2008, cererile nr. 30562/04 și 30566/04); *Uzun c./Germania* (hotărârea din 2 septembrie 2010, cererea 35623/05); *Dimitrov-Kazakov c./Bulgaria* (hotărârea din 10 februarie 2011, cererea 11379/03); *Brunet c./Franța* (hotărârea din 18 septembrie 2014, cererea 21010/10) ș.a.

domeniul asigurărilor sociale⁵⁰, în stocarea datelor în registre secrete⁵¹, date ale furnizorilor de servicii de telecomunicații, divulgarea datelor cu caracter personal⁵², accesul la date cu caracter personal⁵³, ștergerea sau distrugerea datelor cu caracter personal⁵⁴.

În România, rețin atenția întrebările preliminare formulate de către Tribunalul București, în cauza pendinte C-61/19⁵⁵, privitoare la consimțământul exprimat de către o persoană în materia protecției datelor cu caracter personal, sub aspect conceptual. În speță, Tribunalul a sesizat CJUE pentru a se edifica asupra condițiilor care „trebuie îndeplinite pentru a se putea aprecia că o manifestare de voință este una specifică și informată în conformitate cu legislația UE”⁵⁶. O astfel de sesizare a intervenit în condițiile în care Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, în urma unei anchete desfășurate la sediile Orange din București (Orange fiind operator de date cu caracter personal), la data de 26 martie 2018, a descoperit copii ale actelor de identitate⁵⁷ ale clienților săi. Pe cale de consecință, Autoritatea i-a aplicat Orange o amendă administrativă. Temeiul invocat în raportul de anchetă a fost, la aceea dată, Legea nr. 677/2001 cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date⁵⁸ (art. 8 și 32). În verificarea pe care Autoritatea a realizat-o a urmărit, inclusiv, aplicarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea rapidă a datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice⁵⁹. Starea de fapt se referă la situația în care se găsește Orange, ca furnizor de servicii de telecomunicații mobile pe piața din România, inclusiv în sistemul „PrePay”, iar colectarea

⁴⁹ *Chave născută Jullien c./Franța* (hotărârea din 9 iulie 1991, cererea 14461/88) ș.a.

⁵⁰ *Vukota c./Elveția* (hotărârea din 18 octombrie 2016, cererea 61838/10) ș.a.

⁵¹ *Rotaru c./România* (hotărârea din 4 mai 2000, Marea Cameră, cererea 28341/95); *Turek c./Slovenia* (hotărârea din 14 februarie 2006, cererea 57986/00) ș.a.

⁵² *Radu c./Republica Moldova* (hotărârea din 15 aprilie 2014, cererea 50073/07) ș.a.

⁵³ *Haralambie c./România* (hotărârea din 27 octombrie 2009, cererea 21737/03); *Jarnea c./România* (hotărârea din 19 iulie 2011, cererile 36268/02, 25416/04, 25500/04, 43454/06, 24717/07, 16297/08 și 17068/08); *Antoneta Tudor c./România* (hotărârea din 24 septembrie 2013, cererea 23445/04) ș.a.

⁵⁴ *Rotaru c./România, precitată*; *Asociația 21 Decembrie 1989 ș.a. c./România* (hotărârea din 24 mai 2011, cererile 33810/07 și 18817/08) ș.a.

⁵⁵ Orange Romania (potrivit <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=219794&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1232077>, accesat la 20 ianuarie 2020).

⁵⁶ Potrivit <http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=219794&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1232077>, accesat la 20 ianuarie 2020).

⁵⁷ Aceste copii au fost luate și păstrate fără acordul expres al clienților Orange.

⁵⁸ În prezent este aplicabilă Legea nr. 129/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 102/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, precum și pentru abrogarea Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 19 iunie 2018.

⁵⁹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1101/2004.

datelor cu caracter personal îi vizează pe clienții săi. Aceștia încheiau contracte de servicii având posibilitatea de a achiziționa echipamente în condiții avantajoase, beneficiind de reduceri de preț, facilități la transfer și altele.

Tot cu trimitere la țara noastră este și hotărârea CJUE pronunțată în cauza C-708/18⁶⁰, dar, de data aceasta, vizat nu este consimțământul, ci păstrarea confidențialității în materia datelor cu caracter personal de către o asociație de proprietari, în calitate de pârâtă. În speță, Tribunalul București a cerut CJUE interpretarea dreptului UE aplicabil în materia protecției datelor cu caracter personal.

Hotărârile pronunțate în cauzele menționate pot avea incidență și asupra activității practicienilor în insolvență. Caracterul preventiv al exemplelor oferite se referă la: colectarea datelor; stocarea acestora și transmiterea lor; exprimarea consimțământului; confidențialitatea ș.a.

Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal a organizat și finalizat mai multe investigații în aplicarea Regulamentului (UE) 2016/679, sancționând contravențional mai multe persoane juridice⁶¹.

5. Particularități ale aplicării legislației privind protecția datelor cu caracter personal și asigurarea libertății de circulație a acestor date, de către practicienii în insolvență

Un rol important în economia aplicării întregii legislații specifice domeniului revine responsabilului/ofiterului cu protecția datelor⁶² (DPO⁶³). Practicienii în insolvență au o serie de responsabilități în materie⁶⁴, raportate la eforturile care s-au făcut, în acest sens, la nivelul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România și al Institutului Național pentru Pregătirea Practicienilor în Insolvență, pentru redactarea unor instrumente de lucru, mai mult decât necesare, în această etapă, menite, în principal, să contribuie la prevenirea încălcării legislației, destul de consistentă, și care, deja, produce efecte juridice, sub aspectul drepturilor și al obligațiilor, deopotrivă. Toate aceste instrumente redactate și puse la dispoziție reprezintă rezultatul unui audit care și-a propus drept finalitate evaluarea riscurilor posibile cu care s-ar putea confrunta practicienii în insolvență. Este vorba despre: formularul privind solicitarea consimțământului; nota de informare privind prelucrarea datelor cu caracter personal; politica privind exercitarea

---

⁶⁰ Hotărârea Curții din 11 decembrie 2019, *TK c./Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA*, C-708/18, EU:C:2019:1064.

⁶¹ Pentru detalii, a se vedea <https://www.dataprotection.ro/?page=allnews>.

⁶² Pentru mai multe detalii, a se vedea Cătălina Jugastru, *Proceduri și autorități în noul drept european al protecției datelor cu caracter personal I*, Revista Universul Juridic, nr. 6/2017, pag. 115-123.

⁶³ Engl: data protection officer.

⁶⁴ Pentru detalii, a se vedea Marta-Claudia Cliza, Laura-Cristiana Spătaru-Negură, *The General Data Protection Regulation: what does the public authorities and bodies need to know and to do? The rise of the data protection officer*, Tribuna Juridică, nr. 8/2018, p. 489-501.

drepturilor de către persoanele vizate în temeiul Regulamentului General privind Protecția Datelor; Registrul de evidență a încălcărilor de securitate; acordul de utilizare a fotografiilor; politica de utilizare a emailului; politica de parole; formularul tip pentru răspunsul la cererea privind accesul la datele cu caracter personal ș.a.

Care sunt datele cu caracter personal pe care le pot utiliza practicienii în insolvență? Un loc important îl ocupă acele date care fac obiectul documentelor publicate în Buletinul Procedurilor de Insolvență, cum ar fi: citațiile, convocările, notificările și comunicările actelor de procedură efectuate de instanțele judiciare, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar după deschiderea procedurii de insolvență. Se adaugă acele informații pe care le conțin, după cum urmează: contractul de compensare bilaterală la care parte poate fi și o persoană fizică; tabelele de creanțe referitoare la creanțele salariale privind raporturile de muncă sau asimilate care se stabilesc între debitor și angajații acestuia, persoane fizice; extrasul raportului de activitate care conține date referitoare la persoanele de specialitate desemnate și onorariul acestora; mandatul ad-hoc, ca procedură confidențială; datele înscrise în cererile introductive ș.a. Un loc aparte îl dețin datele practicianului în insolvență desemnat ca administrator sau lichidator judiciar ori administrator concordatar în cadrul unei proceduri în insolvență sau de prevenire a insolvenței, inclusiv onorariul acestuia. Se adaugă sediul profesional, ca loc în care funcționează într-un mod verificabil de către terți conducerea activității economice ori a exercitării profesiei independente a persoanei fizice. Cu titlu de exemplu, menționăm datele părților unui acord de compensare bilaterală; datele administratorului special - persoană fizică, nu și ale persoanei juridice ori datele persoanelor care compun instanțele judecătorești, ale judecătorului sindic, ale persoanelor care compun adunarea creditorilor și comitetul creditorilor, administratorului special, administratorului judiciar, lichidatorului judiciar ș.a. Aceste date pot viza: numele, prenumele, semnătura, adresa de domiciliu, CNP-ul, telefonul ori e-mailul, conturile bancare, programul activității desfășurate, condica de prezență, registrul de acces în instituție ș.a. Un loc important îl ocupă vulnerabilitățile, riscurile și amenințările posibile, date, între altele, de site-uri, aviziere, publicații, fotografii ori înregistrări audio-video realizate cu prilejul unor activități de pregătire (conferințe naționale sau regionale, seminare ș.a.) etc. Pe scurt este vorba despre toate acele informații care pot contribui la identificarea sau identificabilitatea unei persoane cu luarea în considerare a unor aspecte de ordin procedural, dar nu numai.

De interes pentru practicienii în insolvență, în prezent, este faptul că, deja, produc efecte mai multe decizii importante ale Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, între care două stimulează, în continuare, preocupările cu privire la cunoașterea și aplicarea legislației domeniului, și anume: Decizia privind procedura de efectuare a investigațiilor și Decizia referitoare la procedura de primire și soluționare a plângerilor.

* * *

În loc de concluzii, apreciem că legislația care guvernează domeniul este important să fie privită cu echilibru, dată fiind necesitatea protecției datelor cu caracter personal ale persoanelor fizice, pe de o parte, dar și asigurarea libertății de circulație a acestor date, pe de altă parte, aspecte corelate cu statutul de persoană ale cărei date trebuie protejate, la care se adaugă statutul persoanelor fizice - practicieni în insolvență, și juridice - UNPIR și filialele sale, INPPI, dar nu numai, care au responsabilități în materie, contribuind direct sau indirect la protecția acestor date.